

Greetje van den Berg

Rafaela's dochter

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Wat was het dat haar zo onrustig maakte?

Rafke Tuinman zat op haar hurken tussen de uitbundig bloeiende forsythia en de nog kale hortensia in hun lange, rechte tuin en staarde naar de groene puntjes die in groten getale boven de donkere kleigrond uitstaken. Ze had haar donkerblonde, halflange haar in een gemakkelijke staart samengebonden. Het was begin maart en de lente hing in de koele lucht. Het ruime, grijze vest dat ze droeg was nog te dun. Ze huiverde, maar sloeg er geen acht op.

Ergens achter haar klonk het opgewekte stemmetje van haar dochttertje Thirza, dat in de waterige zon in de schelpvormige plastic zandbak speelde.

‘Waarom is zand vies, papa?’

Jos’ stem bromde een antwoord, vermoeid van alle voorgaande vragen, maar toch opgewekt.

‘Wat kan een mens gelukkig zijn,’ had hij vanmorgen bij het opstaan gezegd. ‘We krijgen zo veel geluk dat het bijna eng is.’ Hij had erbij gelachen, alsof hij daarmee de ernst van zijn opmerking wilde verzachten.

Zij lachte er niet om. Nu bedacht ze dat een

mens er in gelukkige tijden wellicht altijd bang voor was dat het zou veranderen. Geluk was grillig. Goede tijden konden zomaar omslaan in slechte. Vanuit die gedachte was haar onrust vast ook te verklaren.

Gisteravond, nadat de test haar zwangerschap had bevestigd, probeerde ze uit alle macht blij te zijn. Dat hoorde immers zo als je wist dat je voor de tweede keer in verwachting was? Er waren veel vrouwen die dolgraag moeder wilden worden en daar jaren dokteren voor overhadden. Dat dokteren had zichzelf niet nodig en daar moest ze dankbaar voor zijn. Maar de onrust had haar meteen bevangen. Waar was ze bang voor? Was het een voorgevoel? Was er iets met deze zwangerschap aan de hand? Ze had wel vaker gehoord van moeders die na een miskraam bekeerden dat ze vanaf het begin het idee hadden dat er iets niet klopte.

Had ze deze gevoelens ook gehad toen ze pas zwanger was van Thirza? Ze herinnerde zich alleen hoe uitgelaten Jos en zij toen waren geweest.

Maar misschien was ze toen ook wel bang voor al hun geluk geweest en herinnerde ze zich dat nu niet meer.

Thirza klom uit de zandbak. Ze bewoog zich

als een fleurige vlinder door de tuin in haar paarse jasje met oranje en gele bloemen. Haar donkerblonde haren waren nu verstopt onder een bijpassend oranje mutsje.

Rafke zuchtte. Het lag natuurlijk aan haarzelf. Ze had altijd iets tobberigs over zich. Wanneer de zon scheen, wist zij toch schaduw te ontdekken.

Als kind zag ze al overal leeuwen en beren op de weg. Op school verheugde iedereen zich op de jaarlijkse schoolreis: zij was bang dat ze miselijk zou worden in de bus, dat ze tegen haar wil in het reuzenrad zou belanden, of dat ze de rest van haar klasgenoten in het pretpark zou kwijtraken. Voorafgaand aan het uitje lag ze 's nachts woelend wakker. Nu ze zelf leerkracht was, tobde ze nog net zo hard over schoolreisjes, maar tegenwoordig was ze bang dat de leerlingen iets zou overkomen. 's Middags was ze opgelucht als de kinderen allemaal de bus weer in stapten. Volgens Jos had ze een overontwikkeld verantwoordelijkheidsgevoel. Hijzelf had daar veel minder last van. Als chef-kok in een goedlopend restaurant droeg hij ook een flinke verantwoordelijkheid, maar ze had hem er nog nooit op kunnen betrappen dat hij daar zwaar aan tilde.

Steunend ging ze rechtop staan. Ze haalde het elastiekje uit haar paardenstaart, schudde haar haren los en bond ze opnieuw samen in een staart. Frisse lentelucht prikkelde haar neusgaten. Vanaf deze plek kon ze Jos en Thirza goed zien. Jos lachte om iets wat Thirza had gezegd. Hij rekte zich ongegeneerd uit. Met zijn jongensachtige kapsel leek hij veel jonger dan veertig. Rafke herinnerde zich nog dat haar moeder bij de kennismaking met Jos bezorgd had geïnformeerd of het geen bezwaar was dat hij negen jaar ouder was dan Rafke. Later had ze toegegeven dat ze daar in de praktijk weinig van merkte, en dat een wat oudere man juist wel goed bij haar paste.

‘We gaan zo weer naar binnen,’ hoorde ze hem nu opmerken. ‘Ik ben wel toe aan een kopje warme koffie. Heb jij zin in chocolademelk?’

Thirza’s reactie was voorspelbaar, maar Rafke moest toch om haar lachen toen ze met een ‘Jáááááá!’ voor Jos uit naar de keukendeur rende.

‘Kom jij ook binnen?’ riep hij over zijn schouder in Rafkes richting.

Ze knikte. Toch volgde ze niet direct. Naderkend keek ze Jos en Thirza na. Jos liep met grote passen en een rechte rug. Had zij maar iets van die ontspannen en zelfverzekerde houding. Ze

zou graag iets lichter willen leven.

Buiten leek het nu heel stil, ondanks het verkeer dat door hun straat reed.

Rafke realiseerde zich dat ze inmiddels ook wel behoefte aan iets warm had. Een grote kop rooibosthee zou er best ingaan. Van koffie moest ze op dit moment niets hebben. Mede daardoor had ze al voor de zwangerschapstest aangevoeld dat ze in verwachting was.

Nu nog met drie, dacht ze toen ook zij de keukendeur binnenstapte. Thirza haalde net haar krijtjes tevoorschijn om aan de keukentafel te gaan tekenen. Jos vulde de waterkoker.

Nu nog met drie.

Over een maand of acht met z'n vieren.

Het leek op dit moment zo onvoorstelbaar, maar ze herinnerde zich die gedachten nog wel toen ze net ontdekt had dat ze zwanger was van Thirza. Mijmerend had ze bij het wiegje gestaan en zich overgegeven aan dromen over een klein meisje of een klein jongetje. Jos en zij wilden niet weten wat het werd, en zo was het geslacht van de baby tot Thirza's geboorte een verrassing gebleven.

Meteen na haar geboorte was Rafke overspoeld door een immens gevoel van liefde voor

dit verkreukelde, schreeuwende wezentje. Het leven zonder Thirza was meteen ondenkbaar. Zo zou het straks ook gaan. Met z'n vieren zou bijna direct vanzelfsprekend worden.

Of werd zoiets nooit vanzelfsprekend?

'Ik ben er maar van uitgegaan dat je wel zin in thee zou hebben,' hoorde ze Jos zeggen. Het koffiezetapparaat pruttelde.

'Gewone thee, rooibos of groene thee met cranberry?'

De geur van koffie beheerste de keuken. Ze bleef Jos het antwoord schuldig toen ze in één streep door rende naar het toilet.

's Middags zat Jos achter de computer. Rafke had Thirza naar bed gebracht in de hoop dat die nog een uurtje zou willen slapen. Zelf was ze ook moe. Ze nam zich voor om even op de bank te gaan liggen.

'Rafaela!'

Jos was de enige die haar bij haar officiële naam noemde. Zolang Rafke zich kon heugen had iedereen de afkorting gebruikt, ooit liefkozend door haar vader ingevoerd. Toen Jos hoorde dat die naam van Rafaela kwam, besloot hij om haar zo te noemen. 'Die naam drukt veel be-

ter uit wie je bent en hoe je bent,' beweerde hij, en ze had hem er niet van kunnen weerhouden, ook niet door te beweren dat ze een hekel aan de naam Rafaela had. In de loop van de tijd had ze zich ermee verzoend. Sterker nog: ze vond het prettig dat Jos haar zo noemde. De naam drukte hun verbondenheid uit.

‘Kom even kijken, wil je?’

Zonder dat ze nog maar iets had gezien, wist ze dat hij weer een huizensite bekeek. De afgelopen tijd had ze al zo veel boerderijen voorbij zien komen: kant-en-klare woonboerderijen, boerderijen die nog verbouwd moesten worden, kleine boerderijen en grote boerderijen. Het was hun gezamenlijke droom en het leek erop dat die over niet al te lange tijd bewaarheid zou worden.

‘Deze staat nog maar pas te koop.’ Jos rolde zijn bureaustoel een eindje aan de kant zodat ook zij een goed zicht op het scherm had. ‘Moet je kijken wat een pracht ding, en ook nog op fietsafstand van Emmeloord. We fietsen er vaak langs. Heb je die enorme schuur gezien? Misschien kunnen we die gebruiken als caravanstalling. Dat brengt ook nog geld in het laatje.’

Met tegenzin tuurde ze naar het scherm. Haar hoofd stond momenteel niet naar een nieuwe

woning. Ze wilde alleen maar languit op de bank liggen, omdat haar lichaam om rust schreeuwde.

‘We moeten eerst ons huis nog kwijt,’ merkte ze praktisch op. ‘Laatst hoorde ik nog van een woning die binnen een week was verkocht. Waarom is niemand in dit huis geïnteresseerd?’

‘Er hoeft maar één koper te worden gevonden. Lijkt het je niet geweldig om hier te wonen? Ik zie Thirza al over het erf huppelen. Misschien moeten we van makelaar wisselen. Deze loopt zich niet bepaald het vuur uit de sloffen. Zal ik eens informeren bij Fonk? Daar hoor ik goede verhalen over.’

Rafke staaarde naar het beeldscherm, terwijl Jos foto’s aanklikte die hun een blik op de buitenkant en het interieur van de boerderij gunden. In gedachten zag ze Thirza op het erf spelen. Ze stelde zich voor hoe ze op een zonnige zommormorgen direct uit bed in haar nachtkleding naar buiten zou lopen zonder dat iemand haar zag. Daar kon ze nu alleen maar van dromen met burenen voor en achter en opzij. Vanavond was er weer een buurtfeestje bij hun naaste burenen. Eens per kwartaal werd er iets georganiseerd. Na twee keer hadden Jos en zij geprobeerd om zich ervan af te maken, maar dat was hun niet in dank

afgenomen. Daarom hadden ze tegenwoordig als gewoonte dat ze maar kort hun gezicht lieten zien, en als Jos moest werken, liet zij ook verstek gaan. De buurt had zich erbij neergelegd, maar vanavond konden ze zich er niet aan onttrekken. Trouwens, ze zouden er tot in de late uurtjes van kunnen meegenieten nu het feestje bij hun naasteburen werd gehouden.

‘Bel die Fonk maar,’ stelde ze voor. Ze had ineens het gevoel dat ze hier zo snel mogelijk weg wilde.

‘Glaasje rode wijn, Rafke?’ Buurman Berend Bolle hield een glas voor haar neus.

Ze haastte zich om te weigeren.

‘Niet?’ Teleurgesteld liet hij zijn hand zakken. ‘Maar jij drinkt toch altijd rode wijn?’

‘Meestal, maar ik heb nu hoofdpijn,’ loog ze.

‘Een plausibele reden,’ vond buurvrouw Trea, terwijl ze haar halfvolle glas in een paar slokken leegdronk en het glas van Berend overnam. ‘Meestal is zwangerschap de reden van een tijdelijke alcoholstop. Zo zijn we altijd snel op de hoogte van gezinsuitbreiding in ons buurtje.’ Ze glimlachte.

Rafke hoopte dat haar rode kleur niet opviel. Trea en Berend Bolle waren vijftigers en daar-